

Učitel matematiky

Martina Bečvářová

8. seminář z historie matematiky a 28. mezinárodní konference historie matematiky

Učitel matematiky, Vol. 16 (2008), No. 1, 60–64

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/150642>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2008

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

8. SEMINÁŘ Z HISTORIE MATEMATIKY

a

28. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE HISTORIE MATEMATIKY

Ve dnech 20. až 23. srpna 2007 se v Jevíčku konal již osmý *Seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách*, který byl v roce 300. výročí narození Leonharda Eulera věnován matematice, fyzice, astronomii, vědě a vzdělávání v 18. století.

Seminář připravila komise pro vzdělávání učitelů JČMF ve spolupráci s gymnáziem a domovem mládeže v Jevíčku. Hlavními organizátory akce byli J. Bečvář, E. Fuchs a D. Hrubý. Semináře se zúčastnilo 55 osob (učitelé základních, středních a vysokých škol, několik doktorandů a studentů).

Seminář byl slavnostně zahájen v pondělí 20. 8. v 14 hodin v reprezentativních prostorách malebného jevíčského zámku. Účastníky semináře zde přivítal ředitel gymnázia D. Hrubý, starosta Roman Müller a trombónové trio pod vedením Dušana Pávka. Pak se přesunuli do gymnaziální auly, kde vyslechli přednášky *Život v XVIII. století* (I. Saxl), *Věda a vzdělanost v 18. století* (M. Bečvářová) a *Vývoj české školy v 18. století* (D. Hrubý).

V úterý dopoledne se uskutečnily dvě přednášky, *Matematika v 18. století* (J. Bečvář) a *Leonhard Euler (1707–1783)* (M. Bečvářová). Po obědě se konaly tři přednášky, *Nekonečné řady – L. Euler a basilejský problém* (I. Netuka), *Leonhard Euler a komplexní analýza* (J. Veselý) a *L. Euler – matematická analýza a variační počet* (Š. Schwabik). V podvečer M. Kováčová v krátkém sdělení informovala o programu Mathematica. Po dvacáté hodině zahájil D. Hrubý tradiční společenský večer, který se konal v zámečku. Během večera J. Šimša proslovil tři krátké nevázně vážné příspěvky o krásách matematiky. Poté přednášel vzácný a všemi očekávaný host, doc. Arne Vrbský ze Zemědělské akademie v Grün-

feldu, který seznámil účastníky semináře s nejnovějšími výsledky svého bádání o školních kompetencích.

Ve středu dopoledne se konala jediná přednáška, *Leonhard Euler a elementární geometrie* (J. Šimša). Odpoledne odezněly další dvě přednášky, *Počátky teorie pravděpodobnosti v XVIII. století* (I. Saxl) a *Kombinatorika a teorie čísel v 18. století* (E. Fuchs). Před večerí P. Zagorová a Z. Voglová seznámili přítomné se svým zajímavým projektem MuDisMat, který se zaměřuje na výuku kombinatoriky a diskrétní matematiky s využitím multimediálních pomůcek. Pak následovala bouřlivá diskuse o problémech současného školství. Účastníci semináře především vášnivě hovořili o tvorbě školních vzdělávacích programů. Po večerí si noví účastníci pod vedením D. Hrubého prohlédli Jevíčko, vystoupili na městskou věž a obdivovali překrásné městečko a jeho okolí.

Na posledním čtvrtečním seminárním půldni zazněly dvě přednášky, *Za co vděčíme Gaspardu Mongeovi* (J. Janyška) a *Leonhard Euler a křivky* (L. Lomtatidze).

Účastníci získali také zajímavé publikace: *Almanach k 110. výročí založení Gymnázia v Jevíčku* (Rustika, Jevíčko, 2007, 102 stran), M. Bečvářová: *Josef Smolík 1832–1915* (Nakladatelství ČVUT, Praha, 2007, 254 stran), L. Lomtatidze: *Historický vývoj pojmu křivka* (30. svazek edice Dějiny matematiky, Nadace Universitas v Brně, Akademické nakladatelství CERM a Česká matematická společnost, Brno, 2007, 239 stran), E. Fuchs (ed.): *Matematika v proměnách věků IV*. (32. svazek edice Dějiny matematiky, Akademické nakladatelství CERM, Brno, 2007, 223 stran).

Za velmi úspěšný průběh semináře je nutné poděkovat rodině Hrubých, organizátorům a zaměstnancům gymnázia a domova mládeže v Jevíčku, bez jejichž nadšení, pochopení, pomoci a práce by se akce nemohla uskutečnit. Poděkování patří i všem přednášejícím a účastníkům.

Na seminář bezprostředně navázala 28. mezinárodní konference *Historie matematiky*, která se konala ve dne 24. až 28. srpna 2007 v Jevíčku. Zúčastnilo se jí 66 osob (vysokoškolští učitelé z Čech, Slovenska a Polska, doktorandi a studenti z Čech, Slovenska a Itálie). Mezinárodní konferenci připravily oborové rady doktorského studia Obecné otázky matematiky a informatiky při MFF UK v Praze a PřF MU v Brně. Hlavními organizátory byli J. Bečvář, M. Bečvářová, E. Fuchs a M. Hykšová.

Při prezentaci účastníci konference získali publikace: M. Bečvářová: *Josef Smolík 1832–1915* (Nakladatelství ČVUT, Praha, 2007, 254 stran), H. Vymazalová: *Staroegyptská matematika. Hieratické matematické texty* (31. svazek edice Dějiny matematiky, Český egyptologický ústav FF UK, Praha, 2006, 155 stran) a E. Fuchs (ed.): *Matematika v proměnách věků IV.* (32. svazek edice Dějiny matematiky, Akademické nakladatelství CERM, Brno, 2007, 223 stran).

Letošní program konference byl velmi bohatý, tvořily jej tyto přednášky:

Bečvář Jindřich: *Hermann Günther Grassmann a lineární algebra*

Bečvářová Martina: *Proč učit matematiku aneb jeden příklad z politické historie*

Černeková Kristína: *James Gregory (1638–1675)*

Di Paola Benedetto: *On the formalization of a number theory problem by pupils*

Durnová Helena: *Matematické stroje*

Halas Zdeněk: *Tuhé úlohy aneb o diferenciálních rovnicích, které odolávaly numerikům*

Haviřová Barbora: *Historický vývoj rovinné sinové a kosinové věty*

Houska Jan: *O Eulerově konstantě γ*

Hudeček Jiří: *Výuka matematiky ve staré Číně*

Hykšová Magdalena: *Geometrické pravděpodobnosti na přelomu 19. a 20. století*

Chocholová Michaela: *Wilhelm Matzka (1798–1891) a jeho práce z teorie determinantů*

Ilucová Lucia: *Od ihly k náhodným množinám*

- Jára Václav: *Přínos českých matematiků v kinematické geometrii*
- Jarošová Martina: *Fibonacciho polynomy popsané
E. Ch. Catalanem a E. Jacobsthalem*
- Jindřich Štěpán: *Historie sčítání řad – počítačová sumace*
- Kalousová Anna: *M. W. Crofton a geometrická pravděpodobnost
v 19. století*
- Kotůlek Jan: *Feynmanův důkaz Maxwellových rovnic*
- Koudela Libor, Žitný Karel: *Problém jednoznačnosti trigonometrických řad v historickém kontextu (od G. Cantora k Y. Meyerovi)*
- Kozánek Jan, Žitný Karel: *Carpe diem – O životě a díle
Raymonda E. A. C. Paleye (1907–1933)*
- Melcer Martin: *Finanční matematika na měšťanských školách
v meziválečném období*
- Olejníčková Jana: *Internetová podpora výuky deskriptivní
geometrie na MFF UK*
- Otavová Miroslava: *Jan Caramuel z Lobkovic*
- Pavlíková Pavla: *Josephus Flavius a jeden matematický problém*
- Pecl Jiří: *Konstrukce trojúhelníků analytickými výpočty*
- Pémová Marta, Sklenáriková Zita: *Pohlkeho věta a jej význam
vo vyučování matematiky*
- Pražák Pavel: *K historii věty o lokální existenci a jednoznačnosti
řešení Cauchyovy úlohy*
- Provazníková Marie: *Projektivní rovina nad oktávami*
- Saxl Ivan: *Matematika na přelomu XVII. a XVIII. století
v korespondenci Johanna Bernoulli a Pierra Varignona*
- Slavík Antonín: *Věta o implicitní funkci (historie a souvislosti)*
- Smýkalová Radka: *Eulerovy zásluhy o reformu goniometrie*
- Stříteská Hana: *Metoda nejmenších čtverců*
- Sýkorová Irena: *Čísla ve staré Indii*
- Šolcová Alena: *Jan Šindel a matematika ukrytá v pražském orloji*
- Špinková Milena: *Přítomná historie výuky pravděpodobnosti
a statistiky*
- Tihlaříková Miroslava: *Hyperbolická geometrie a gyrovektorové
prostory*
- Trkovská Dana: *Geometrické výsledky a reformní aktivity*

Felixe Kleina

Ulrychová Eva: *Historický vývoj a současnost výuky matematiky na VŠE Praha*

Więsław Witold: *Prace Eulera z algebry i teorii liczb*

Zolotarev Igor, Žitný Karel: *Nedokončená symfonie (o tragicky přerušené spolupráci N. Wienera a R. E. A. C. Paleye v roce 1933)*

Žáčková Petra: *Gauss a diferenciální geometrie*

Za velmi úspěšný průběh 28. mezinárodní konference Historie matematiky je nutné poděkovat organizátorům a zaměstnancům gymnázia a domova mládeže v Jevíčku, bez jejichž nadšení, pochopení, pomoci a práce by se akce nemohla uskutečnit. Poděkování patří i všem přednášejícím a účastníkům.

Martina Bečvářová

OZNÁMENÍ

SUMA JČMF a Pedagogická fakulta UK v Praze pořádají ve dnech 14.–15. 2. 2008 již 12. ročník konference *Dva dny s didaktikou matematiky*. Bližší informace a online přihlášky najdete na adrese www.suma.jcmf.cz v sekci *Akce*.

Kontaktní osoba: doc. RNDr. Naďa Stehlíková, CSc. (e-mail: nada.stehlikova@pedf.cuni.cz)